

LIKKUTEI TORAH • PARSHAS CHUKAS • MAAMAR 7

ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס והיה...

“E Moshe fez uma serpente de cobre e a colocou sobre um poste” (Numbers 21:9)

DEDICADO EM HONRA DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

O pai do Rebe, Reb Levi Itzchak

LikuteiTorah.com

A PARASHÁ CHASSÍDICA

likuteitorah.com/pt/likutei-torah/chukas/7/

1 ויעש משה נחש נחשת וישימהו על הנס והיה אם נשך הנחש את איש והביט אל נחש הנחשת וחי.

“E Moshê fez uma serpente de cobre e a colocou sobre um poste; e acontecia que, se a serpente mordesse alguém, este olhava para a serpente de cobre e vivia.”

ואיתא במשנה (ספ"ג [סוף פרק ג'] דר"ה [דראש השנה]) על זה בזמן שישראל מסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים כו'.

E consta na Mishná (fim do cap. 3 de Rosh HaShaná), a respeito disso: “Quando Israel olhava para o alto e submetia o coração ao seu Pai no céu”, etc.

וקשה למה ליה לנחש כלל אלא והיה אם נשך הנחש יסתכל כלפי מעלה. ועוד מהו ההסתכלות כלפי מעלה הלא מבואר בענין תפלה שיהיו עיניו למטה ולבו למעלה.

Ora, isso é difícil: por que era necessária uma serpente? Bastaria: “e acontecia que, se a serpente mordesse”, que olhasse para o alto! Além disso, o que significa [este] olhar para o alto? Não está explicado, a respeito da oração, que os olhos devem estar voltados para baixo e o coração para o alto?

2 ולהבין זה נקדים לחקור בענין ירידת הנשמה בעולם הזה כי עיקר תכליתו לדבק בקונו באהוי"ר [באהבה ויראה] ועיקר הדביקות הוא בתפלה שהתיבות הם יותר קרובים להבנת האדם ובודאי קודם זאת הנשמה בעולם הזה

Para compreender isso, começaremos examinando a descida da alma a este mundo. Pois seu propósito principal é apegar-se ao seu Criador com amor e temor, e o principal apego ocorre na oração, porque as palavras estão mais próximas da compreensão da pessoa. Certamente, antes de a alma vir a este mundo,

וגם אחר הסתלקותו מן הגוף הוא מתדבק יותר באהבה ויראה פנימיות שהגוף אינו מניחו לעבוד את ה' ואדרבה מחמת חומרו יכריח את הנשמה ליהנות אף מגופניות,

e também, depois de sua partida do corpo, ela se apega mais [intimamente] com amor e temor interiores; pois o corpo não a deixa servir a D'us e, pelo contrário, devido à sua materialidade, força a alma a obter prazer até mesmo das coisas físicas,

ואף כי הנשמה אינה רוצה בזה כי מקור חוצבה חלק אלוה ממעל ורצונה לידבק בבוראה יותר. embora a alma não queira isso, pois a fonte da qual foi talhada é “uma parte de D'us acima”, e seu desejo é apegar-se mais [intimamente] ao seu Criador.

והנה מבואר בזהר מאן דלא מהפך מרירו למתקא לית ליה חולקא בהאי עלמא כלום (ע"י [עיינ] בזהר בראשית דף ד' ע"א ובפ"י הרמ"ז [הרב משה זכות] שם)

Ora, está explicado no Zohar: “Quem não transforma o amargo em doce não tem parte alguma neste mundo” (veja o Zohar, Bereishis, página 4a, e o comentário do Ramaz ali).

כי זה כל האדם לא נברא אלא בשביל זה, שהרי בבית ראשון לא היו מתפללין כלל גם בבית שני תקנו אנשי כנסת הגדולה תפלה קצרה.

Pois “isso é tudo o que constitui o homem”; ele foi criado somente para isso. Pois, na [época do] Primeiro Templo, eles não rezavam de modo algum; e, também no Segundo Templo, os Homens da Grande Assembleia instituíram uma oração breve.

ובודאי כל העבודה שלהם לא היה כי אם ע"ד זה להפוך מרירו למתקא. והענין הוא כי הדינין נמתקים בשרשן.

E certamente todo o serviço deles consistia apenas nisso: transformar o amargo em doce. A explicação é que os juízos (dinim) são adoçados em sua raiz.

דהנה כל רעות ודינים ר"ל [רוצה לומר] שנתהוו בעולם שרשם ומקורם המחיה אותם הוא טוב, כמשל הזונה עם בן המלך המבואר בזהר (תרומה דקס"ג ע"א) שכל רצונה וחפצה שלא לציית אותה

Pois todos os males e juízos, que o Misericordioso nos poupe, que vieram a existir no mundo: sua raiz e fonte, que lhes dá vida, é boa, como na parábola da prostituta e do filho do rei, explicada no Zohar (Terumah, página 163a): sua vontade e seu desejo inteiros são que ele não lhe obedeça,

ובזה תתענג יותר שתהא אהובה למלך משא"כ כשמפתה אותו ותוכל לו אין זה רצון המלך.

e nisso ela se deleitará mais: em ser amada pelo rei; ao passo que, se o seduzir e prevalecer sobre ele, isso não será da vontade do rei.

וזהו מאמר רז"ל [רבתינו זכרונם לברכה] שטן ופנינה לשם שמים נתכוונו ובמ"א (סוכה נ"ב א') אמרו נתן עיניו במקדש ראשון והחריבו משמע שנתקנא בו.

E este é [o significado de] o ensinamento de nossos Sábios, de abençoada memória: “Satã e Peniná tiveram a intenção de agir em nome do Céu.” E em outro lugar (Sukkah 52a) disseram: “Ele fixou os olhos no Primeiro Templo e o destruiu”, o que implica que sentia inveja dele.

והענין הוא ששרש הרע המחיהו הוא טוב כמבואר בזהר שם וכי יש עבדא דמריד במאריה הגם שיש כמה עבדים המתפרצים מאת אדוניהם אמנם הם בשר ודם וחיותם נפרדים זה מזה.

E a explicação é que a raiz do mal, que lhe dá vida, é boa, como é explicado no Zohar ali: “Será que existe um servo que se rebela contra seu senhor?” Embora haja muitos servos que se afastam de seus senhores, estes, porém, são de carne e osso, e suas forças vitais são separadas umas das outras.

אבל עבדי ה' שמקבלים חיותם ממנו ית' והוא המחיה את הכל איך יש חיות לדבר שכנגדו ומשני שהוא עד"מ הזונה עם בן המלך.

Mas os servos de D'us, que recebem Dele sua força vital, bendito seja Ele, e Ele é quem dá vida a tudo: como pode haver força vital para algo que se opõe a Ele? E [o Zohar] responde que isso é, a título de analogia, [como] a prostituta com o filho do rei.

וזהו דבר המחיה את כל הרעות ושרשם למעלה הוא טוב וכשיורד למטה ע"ד השתלשלות נעשה באמת רע גמור ודינים גמורים הן במילי דעלמא והן במילי דשמיא.

E é isso que dá vida a todos os males; sua raiz no alto é boa. Quando desce abaixo pela cadeia descendente dos mundos (hishtalshelut), torna-se de fato mal completo e julgamentos completos, tanto nos assuntos mundanos quanto nos assuntos celestiais.

3 והנה כשבא לאדם איזה יסורים ר"ל [רוצה לומר] יחשוב כי לא למראה עיניו ישפוט שרע הוא אלא באמת שרשו הוא טוב כי ממנו ית' לא תצא הרעות

Ora, quando sobrevêm aflições a uma pessoa — que o Misericordioso nos poupe —, que considere que “não julgará pelo que seus olhos veem” que são más; ao contrário, na verdade, sua raiz é boa, pois Dele, bendito seja, não provêm males,

כי אם רק טוב גמור רק שהוא אינו מושג בשביל שלא יוכל לירד לעולם השפל ונשאר למעלה (ע' [עייין] בסש"ב [בספר של בינונים] פרק כ"ו ובאגה"ק [ובאגרת הקודש] ד"ה להשכילך בינה).

mas somente o bem completo; apenas não é apreendido, pois não pode descer ao mundo inferior e permanece no alto (veja Sefer Shel Beinonim, capítulo 26, e Iggeres HaKodesh, a passagem que começa “Para lhe dar entendimento”).

וזהו נקרא מיכלא דקיק שהוא באמת חיותו ית' (וע' בזהר בראשית ד"ה ע"ב כחוטא דקיק כו').

E isso é chamado de “alimento fino” (mikla dakik), que, na verdade, é Sua força vital, bendito seja (veja também o Zohar, Bereishis, página 8b: “como um fio fino”, etc.).

וזהו בכל מאדך כמאמר טוב מאד טוב זה מלאך החיים מאד זה מלאך המות שהוא טוב מאד בלי שיעור וגבול

E este é [o sentido de] “com todo o teu me'od (vigor)”, como diz o ensinamento: “‘Muito bom’: ‘bom’ é o anjo da vida; ‘muito’ é o anjo da morte”; pois é um bem muito (me'od) grande, sem medida nem limite,

אלא שעדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג (וע' בזהר ר"פ יתרו דס"ה ב' ובהרמ"ז [ובהרב משה זכות] שם ועמ"ש ע"פ אלה מסעי).

apenas ainda não veio à revelação e não é apreendido (veja também o Zohar, no início de Parshas Yisro, página 68b, e os comentários do Ramaz ali; e veja o que está escrito sobre o versículo “Estas são as jornadas”).

וזהו יסר יסרני י"ה שהוא בתחלת השם תחלת התגלותו שעדיין לא בא לידי גילוי ואינו מושג שעדיין לא נתגלה הכל.

E este é [o sentido de] “Yah me castigou severamente”: está no início do Nome, no começo de sua revelação, onde ainda não veio à revelação nem é apreendido, pois ainda não foi revelado tudo.

וזהו ענין נחום איש גם זו שהיה אומר גם זו לטובה מפני שהיה מתבונן כאמת ששרש הרע הוא הטוב והביאו למעלה אל שרשו למקום אין ושם הי' [היה] יכול לעשות השתנות

E este é o assunto de Nachum Ish Gam Zu, que dizia: “Também isto é para o bem” (gam zu letovah), porque contemplava verdadeiramente que a raiz do mal é o bem; e elevava aquilo à sua raiz, ao lugar de ayin (nada), onde podia efetuar uma mudança,

כמאמר ר' [רבני] חנינא בן דוסא מי שאמר לשמן וידליק כו' (ועמ"ש סד"ה זאת חקת התורה בענין מי יתן טהור מטמא).

como no ensinamento de Rabi Chanina ben Dosa: “Aquele que disse ao óleo que ardesse”, etc. (veja também o que está escrito ao final do discurso que começa “Esta é a lei da Torá”, sobre o assunto de “Quem pode tirar o puro do impuro”).

וזהו ענין התפלה שבגוף האדם בעולם הזה שהנשמה בתוך הגוף סובלת צרות ויסורים שרצונה לידבק ביוצרה והגוף אינו מניחה

E este é o assunto da oração no corpo humano neste mundo: a alma, dentro do corpo, sofre aflições e tribulações, pois seu desejo é apegar-se ao seu Criador, mas o corpo não o permite.

וכמו גלות השכינה שמוכרחת להחיות גם הרשעים, כך הנשמה מוכרחת להחיות את הגוף וכל כוונתה אינה בשביל עצמה רק בשביל להעלות הגוף מעפר,

E assim como no exílio da Shechiná (Presença Divina), que é obrigada a dar vida até mesmo aos perversos, também a alma é obrigada a dar vida ao corpo; e sua intenção inteira não é para seu próprio benefício, mas somente para elevar o corpo do pó.

וצריך לבררו ככסף ביד הצורף כל מה שיש תערובות יותר צריך לברר וללבן בלהב אש יותר גדול כן צריך לברר הגוף מהיצה"ר [מהיצר הרע] ולהביאו אל שרשו

E é preciso refiná-lo como a prata na mão do ourives: quanto maior a mistura, maior deve ser a chama de fogo para refiná-la e purificá-la. Do mesmo modo, é preciso refinar o corpo, removendo dele a má inclinação, e conduzi-lo à sua raiz,

כמשל בן המלך עם הזונה הנ"ל, וכל מה שיש תערובות רע ביותר צריך להפריד ע"י אש יותר גדול וחזק בתפלה לדבק בקונו (ועמ"ש בפי אמור ע"פ ונקדשתי),

como na parábola do filho do rei e da meretriz, mencionada acima. E quanto maior a mistura do mal, maior e mais intensa deve ser a chama da oração pela qual é preciso separá-lo, para apegar-se ao seu Criador (e veja o que está escrito na Parashat Emor sobre o versículo "E serei santificado").

ולכן בבית ראשון שלא היה הרע הרבה לא היו צריכין לתפלה בהתלהבות כי אם כל מעשיהם היה להביא הרע והדינים אל שרשם ע"י הקרבנות היה דיים,

Portanto, no [período do] Primeiro Templo, quando não havia muito mal, não precisavam de oração com fervor; bastava-lhes que toda a sua atividade consistisse em conduzir o mal e os juízos à sua raiz por meio das oferendas,

אבל בבית שני התחילו לתקן התפלה והיתה קצרה לפי ערך הצטרפות האש ותערובות הרע שהיה בקרבם.

Mas no Segundo Templo começaram a instituir a oração, e ela era breve, na medida da necessidade de fogo e da mistura do mal que havia dentro deles.

4 ואנחנו צריכים להתפלל יותר ויותר בהתלהבות מאד. וכן בכל דור ודור למטה צריך להתפלל בהתלהבות גדולה ולא

E precisamos rezar cada vez mais, com grande fervor. Assim também, em cada geração sucessiva, mais abaixo, é preciso rezar com grande fervor; e não

כי אכשר דרי אדרבה מפני גודל הרע אשר נתערב ונתרבה בכל דור ודור צריך להפרידו ע"י אש חזק בתפלה ולברר הרע אשר בקרבו ולהביאו אל

porque as gerações se tornaram mais dignas; pelo contrário, devido à magnitude do mal que se misturou e aumentou em cada geração, é preciso separá-lo por meio de um fogo intenso na oração, refinar o mal que há dentro dele e levá-lo a

שרשו כמשל בן המלך עם הזונה הנ"ל שיחשוב החיות של הרע המחיהו איך יש לו חיות מהקב"ה כי בלעדו לא היה יכול לחיות והקב"ה מחיהו ע"ד הנ"ל.

sua raiz, como na parábola do filho do rei com a meretriz, mencionada acima: que considere a força vital do mal que lhe dá vida, como ela recebe força vital do Santo, bendito seja Ele, pois, sem Ele, não poderia viver, e o Santo, bendito seja Ele, lhe dá vida da maneira mencionada acima.

א"כ אין רע כלל וכן כל היסורים בעניני עוה"ז כשחושב ע"ד הנ"ל יתפרדו כל פועלי און.

Se é assim, não há mal algum. E o mesmo vale para todas as aflições relacionadas aos assuntos deste mundo: quando se pensa da maneira mencionada acima, "todos os que praticam a iniquidade serão dispersados".

5 וכענין נחום איש גמ זו גם כל הצדיקים היו ע"ד זה רק נחום איש גמ זו היה יכול לשנות המשכה מלמעלה למטה שהי' [שהיה] נראה באמת למטה שהוא טוב בגשמיות

E, assim como no caso de Nachum Ish Gam Zu, também todos os tsadikim seguiam essa linha; somente Nachum Ish Gam Zu podia transformar o fluxo que descia do alto para baixo, de modo que sua bondade fosse realmente vista aqui embaixo, em termos físicos.

ולכן נק' גם זו שהוא מושג (וע' בע"ח [בעץ חיים] שער לאה ורחל פ"ה בענין גם, ובמה"ב [ובמהדורא בתרא] שם והנה הגם מאיר כו' והוא המשכה מעלמא דאתכסיא לעלמא דאתגליא הנק' זו, וע' עוד מענין גם בע"ח [בעץ חיים] שער א"א פי"ד [פרק י"ד / פרשה י"ד] ועמשי"ל [ועיין מה שכתוב לעיל] בד"ה

E por isso se chama gam zu ("também isto"), pois é algo apreensível (e veja Etz Chaim, Sha'ar Leah VeRachel, capítulo 5, sobre o conceito de gam; e, na Mahadura Basra, ali: "Eis que o gam ilumina", etc.; trata-se de um fluxo do mundo oculto (alma de'iskasya) para o mundo revelado (alma de'is-galya), chamado zu; e veja também sobre o conceito de gam em Etz Chaim, Sha'ar Arich Anpin, capítulo 14; e veja o que foi escrito acima no discurso que começa com

וזה מעשה המנורה בענין ואנכי אעלך גם עלה דהיינו שבח"י גם יהיה לו ג"כ עליה ומזה הוא ענין נחום איש גם זו).

"E esta é a obra da Menorá", a respeito de "E Eu também (gam) certamente o farei subir": isto é, que o nível de gam também tenha uma ascensão; e disso decorre o conceito de Nachum Ish Gam Zu).

אבל כל הצדיקים אפילו שהי' [שהיה] מחשבותם על זה הדרך היה נשאר למעלה כך כמו שהיה בתחלה בלי מושג הטוב ההוא.

Mas, no caso de todos os outros tsadikim, embora seus pensamentos seguissem essa linha, isso permanecia no alto tal como estava de início, sem que aquela bondade fosse apreendida.

וזהו ענין נחש הנחשת שהיה צריך להשימו על הנס שהיה צריך לה להגבהת הנחש למעלה ומסתכלים כלפי מעלה כלו' [כלומר] שלא יחשוב שהנחש נפרד א"כ הוא רע ממש ונשאר רע.

E este é o conceito da serpente de cobre, que precisava ser colocada sobre um mastro: era necessário erguer a serpente ao alto e olhar para cima; isto é, não se deve pensar que a serpente está separada [Dele], pois, nesse caso, ela seria um mal real e permaneceria má.

אבל כשיחשוב את הנחש בהגבהתו למעלה בשרשו שאינו נפרד מאתו ית' וחיותו משם הוא ע"ד משל הזונה עם בן המלך הנ"ל א"כ אין רע יורד מלמעלה ולכן היה נחשת שמשתנה לכמה גוונים ע"י אין.

Mas, quando se considera a serpente em sua elevação ao alto, em sua raiz, reconhecendo que não está separada Dele, bendito seja, e que sua força vital provém dali, à semelhança da parábola da prostituta com o filho do rei mencionada acima, então nenhum mal desce do alto. Por isso, era de cobre, que se transforma em várias tonalidades por meio do áyin (nada).

והמ"י [והמשכיל יבין]. (עיין מענין נחש הנחשת בזח"ב [בזהר חלק ב'] תרומה) (קמ"ח ב') והובא בע"ח [בעץ חיים]
שמ"ט פ"ג [פרק ג'] ועמק"מ [ועיין מקדש מלך] שם, והיינו שמיתוק הגבורות קשות דנחשים השרפים זהו ע"י
נחש הנחשת שהוא ת"ת [תפארת] דק"נ [דקליפת נוגה] דאצילות

E o entendido compreenderá. (Veja sobre o conceito da serpente de cobre no Zohar, Parte II, Terumah) (148b), citado em Etz Chaim, Sha'ar 49, capítulo 3; e veja Mikdash Melech ali. Isto é: o adoçamento das guevurot severas das serpentes ardentes ocorre por meio da serpente de cobre, que é Tiféret da kelipá nogá de Atsilut;

והיינו ע"י שמסתכלים כלפי מעלה להגביה ק"נ [קליפת נוגה] לשרשו שמעולם התהו ועי"ז מתגבר הטוב
שבו שאין רע יורד מלמעלה ואז מתקשר הטוב שבת"ת [שבתפארת] דק"נ [דקליפת נוגה] דאצילות בת"ת
[בתפארת] דקדושה דאצילות כו'.

e isso ocorre ao se olhar para cima, elevando a kelipá nogá à sua raiz, que provém do Mundo de Tohu; assim, o bem que há nela prevalece, pois nenhum mal desce do alto; e então o bem que há em Tiféret da kelipá nogá de Atsilut se une a Tiféret da santidade de Atsilut, etc.

6 והנה ע"י ת"ת [תפארת] דקדושה נעשה ג"כ מיתוק הגבורות דקדושה בחסדים וזהו ענין שלום בפשמ"ע
[בפמליא של מעלה] וכמ"ש במ"א באגה"ק [באגרת הקודש] ע"פ והיה מעשה הצדקה שלום כו'

Ora, por meio de Tiféret (beleza) da santidade, também se dá o abrandamento das Guevurot (severidades) da santidade pelos Chassadim (bondades); e este é o conceito de paz na corte celestial (pamalya shel maalah), como explicado em outro lugar, em Iggeret HaKodesh, sobre o versículo "E a obra da tzedaká será paz" etc.;

ע"ש, ומוזה נמשך אח"כ ג"כ השלום בפשמ"ט בהיכלות דבי"ע עד שגם בהיכלות דנוגה מתגבר הטוב
ונמתק הרע והיינו ג"כ ע"י ת"ת [תפארת] דנוגה נחש הנחשת כו'.

veja ali. E disso também se estende, posteriormente, a paz na corte terrena (pamalya shel matah), nos palácios (heichalot) de Beríá, Yetsirá e Assiá, até que, mesmo nos palácios de nogá, o bem prevalece e o mal é abrandado; e isso também ocorre por meio de Tiféret de nogá, a serpente de cobre etc.

אך היינו דוקא ע"י שמסתכלין כלפי מעלה ומשעבדין את לבם לאביהם שבשמים וע' עוד בזהר ח"ב [חלק
ב'] (דרכ"ט א' ר"ס א' ודרל"ג א' קמ"ז א')

Mas isso ocorre especificamente quando se olha para o alto e se submete o coração ao Pai que está nos céus. Veja mais sobre isso no Zohar, Parte II (página 229a, 260a e página 233a, 147a);

ועי בזהר פי' מקץ (דף רי"ד ע"א) ועי ברבות פי' נח פלי"א (דל"ג ע"א) מענין נחש הנחשת וכעין זה הוא בירושלמי ספ"ג [סוף פרק ג'] דר"ה [דראש השנה]:

e veja o Zohar, Parshas Mikeitz (página 204a); e veja Midrash Rabbah, Parshas Noach, seção 31 (página 33a), sobre o tema da serpente de cobre; algo semelhante se encontra no Talmud de Jerusalém, fim do capítulo 3 de Rosh HaShanah.

LikuteiTorah.com
A PARASHÁ CHASSÍDICA

Sobre esta edição

Esta edição contém o texto hebraico e a tradução em português.

The Hebrew text of Likkutei Torah: © Kehot Publication Society, via Sefaria, CC BY-NC 4.0; formatting adapted.

Nossa tradução em português, feita a partir da nossa tradução inglesa do hebraico, sem as notas da Kehot: CC BY 4.0.

Esta edição como um todo: CC BY-NC 4.0. Pode ser copiada, impressa e compartilhada livremente, citando a Kehot Publication Society e likuteitorah.com; não pode ser vendida. <https://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>

A tradução para o português foi feita a partir da edição em inglês de likuteitorah.com com ajuda de IA (openai/gpt-6-luna-pro:batch), com o hebraico ao lado para conferência; ainda não foi revisada por um editor humano. Confira com o hebraico tudo o que for importante.

O Rebe pediu que os maamarim da parashá da semana, a “Parashá chassídica”, sejam estudados durante essa semana, distribuídos pelos seus sete dias (Sichah of Shabbos Parshas Vayakhel 5725 · Toras Menachem vol. 42, pp. 306-309). Por que estudá-la, e as brachot do Rebe: likuteitorah.com/about/the-chassidishe-parsha/

Um projeto gratuito e sem fins comerciais; nada aqui é vendido. Sem afiliação com a Kehot, o Sefaria ou a Biblioteca de Lubavitch. © likuteitorah.com

De likuteitorah.com/pt/likutei-torah/chukas/7/

DEDICADO EM HONRA DE

מוקדש לכבוד הגאון המקובל רבי לוי יצחק שניאורסאהן זצ"ל

O pai do Rebe, Reb Levi Itzchak